

Turun täydennyskoulutuskeskuksen lyhyt mutta mielenkiintoinen historia

Henri Terho (2005). **Yliopiston ja yhteiskunnan palveluksessa. Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskus 1985–2005.** k&h, Turku. s. 155.

Henri Terhon (2005) teos Yliopiston ja yhteiskunnan palveluksessa tuo oman merkittävän lisänsä turkulaisen korkeakoululaitoksen historiaan. Se käsittelee Turun yliopiston täydennyskeskuksen historiaa perustamisvuodesta 1985 aina tähän päivään asti. Terho piirtää mielenkiintoisen ja osin analyttisenkin juonen täydennyskoulutuskeskuksen muuttuvasta asemasta niin yliopistoyhteisön jäsenenä, omana koulutusinstituutionaan kuin työyhteisönä, opiskelijoita unohtamatta.

Täydennyskoulutuskeskus on aina toiminut kiinteässä yhteistyössä niin yliopiston kuin muunkin yhteiskunnan kanssa. Sen yhteydet työelämään ovat tuoneet viestiä myös yliopiston suuntaan työelämän uudistuksista ja uusista vaatimuksista.

Täydennyskoulutuskeskuk-

sen asema on monitahoinen suhteessa sivistävään, yhteiskunnalliseen ja ammatilliseen koulutustehtävään. Se on toiminut ja toimii edelleen kaikilla näillä kentillä. Painotukset tosin ovat aikojen saatossa vaihdelleet. Täydennyskoulutuskeskuksen oli alkuvaiheissaan löydettävä oma paikkansa sivistävän opetuksen ja ammattiin valmistavan opetuksen yhdistelmänä. Sen suhde esimerkiksi kesäyliopistotoimintaan oli pitkään ongelmallinen ja rajanvetoja oli pakko käydä. Monessa täydennyskeskuksen tarjoamassa koulutuskokonaisuudessa työelämän, yleissivistyksen ja ammatillisen kasvun tarpeet kietoutuvat toisiinsa.

Avointa ja tasa-arvoista

Täydennyskoulutuskeskuksen

ensimmäinen toimintasuunnitelma vuodelta 1985 piti sisälleen ajatuksen elinikäisestä oppimisesta, tuon ajan keskeisestä kasvatustieteellisestä keskeisestä ideasta. Opiskelijat olivat koko maassa yli 25-vuotiaita, millä haluttiin selkeästi erottaa täydennyskeskuksen tarjoama avoin yliopistollinen opetus tiedekuntien tarjoamasta opetuksesta. Koulutukset oli selkeästi suunnattu aikuisopiskelijoille. Opistojen tarjoaminen iltaisin, viikonloppuisin ja etäopiskeluna mahdollisti työssäkäyvien osallistumisen opetukseen. Myöhemmin ikärajat ovat poistuneet.

Terho kertoo teoksessaan oppilasaineuksen muotoutumisesta, opiskelumotiivien muuttumisesta ja samana pysymisestä vuosien saatossa, opiskelijoiden ammatillisista taustoista ja opiskelun päämääristä. Näistä ei kuitenkaan tehdä tyhjentyviä yhteenvetoja, vaan Terho tuo pikemminkin esille joitakin suu-

ria linjoja ja esimerkkejä. Mielenkiintoisia välilukuja ovat esimerkiksi ensimmäisen ”täydennyskoulutuskeskustohtoriin” Sirpa Polon tarina avoimen yliopiston opiskelijasta tutkinto-opiskelijaksi ja viimein tohtoriksi.

Etäopiskelumahdollisuus tuli jo varhain mukaan täydennyskoulutuskeskuksen opinto-tarjontaan. Sen katsottiin lisäävän opiskelijoiden koulutuksellista tasa-arvoa, joka oli yksi keskeinen periaate täydennyskoulutuskeskusten toiminnassa. Opiskelijan asuinpaikalla ei enää ollut merkitystä avoimen yliopiston opintojen suorittamisessa. Etäopetusta annettiin aluksi muun muassa radion ja puhelimen välityksellä. Tietotekniikan yleistyminen toi mukanaan tietokoneen käyttöön liittyvät kurssit ja tietotekniikan hyväksikäytön opetuksen apuvälineenä. Nykyään sähköiset oppimisympäristöt ovat keskeinen osa täydennyskoulutuskeskuksen koulutustarjontaa.

Yhteistyötä työelämän ja yliopiston välillä

Työelämä ja yritystoiminta ovat alusta asti olleet täydennyskoulutuskeskuksen tärkeitä yhteistyökumppaneita. Täydennyskoulutuskeskuksesta piti tehdä yliopistoa nopeampi reagoija, joka voisi vastata erityisesti työelämän muutoksen luomiin koulutustehtäviin. Yhtenä keskeisenä tavoitteena oli akateemisen työttömyyden minimoiminen. Akateeminen koulutus ei enää itsessään riittänyt työelämän tarpeisiin ja tutkintojen päivittäminen ja täydentäminen alkoivat olla alalla kuin alalla tärkeitä työllistymisen ja työpaikan säilyttämisen

ehtoja. Työn ohella tapahtuva työntekijöiden omaehtoinen kouluttautuminen vakiintuikin osaksi akateemisten työelämää ja täydennyskoulutuskeskuksen koulutustarjontaa.

Alusta asti toiminnan keskeisiä peruspilareita oli tiivis yhteistyö myös tiedekuntien ja laitosten kanssa. Tämän katsottiin mahdollistavan korkeakoulutuksen antamisen. Toiminta kohdistui avoimeen korkeakouluopetukseen, työllisyyskoulutukseen ja ammatilliseen täydennyskoulutukseen. Kaikki laitokset eivät heti lähteneet innolla toimintaan mukaan. Resurssien puute ja epäluulo uutta koulutusmuotoa kohtaan jarruttivat yhteistyön vakiinnuttamista. Vähitellen kaikilla tiedekunnilla ja suurella osalla oppiaineita kuitenkin oli omaa avoimen yliopiston koulutustarjontaa. Oman lisänsä yhteistyöhön toivat avoimen väylät, joiden kautta oli mahdollista päästä yliopiston tutkinto-opiskelijaksi. Tämä yhteistyö toimi ja toimii eri tavoin riippuen tiedekunnasta ja oppiaineesta.

Nopeita muutoksia ja tulevaisuuden tuulia

Terhon teoksen heikkous on siinä, että suhteelliseen suppeaan tilaan on täytyntä mahduttaa niin monitahoinen ja monimutkainen toimija monopolvisine historioineen. Tämä tekee teoksen paikoitellen sekavaksi ja pintapuoliseksi. Monisivuisempi teos olisi antanut mahdollisuuden huomattavasti parempaan syventymiseen ja jäsentämiseen.

Historiikilla on kuitenkin aina oma tarkoituksensa ja kompromisseja on tehtävä. His-

toriikin paikan teos kyllä täyttää ja antaa mielenkiintoista ajateltavaa ja mahdollisuuden tarkempaan syventymiseen oivallisen lähdeluettelonsa kautta. Lukuisat valokuvat täydennyskoulutuskeskuksen historiasta tuovat tuulahduksen lähihistoriasta, jonka koulutukselliset asetelmat olivat kuitenkin niin paljossa nykypäivästä poikkeavat. Ehkä koulutuksellisen kentän nopea muuttuminen tulee paremmin ymmärrettäväksi näin lyhyen, kahdenkymmenen vuoden, historiikin kautta. Nuo kaksikymmentä vuotta kun ovat mullistaneet melkoisesti yliopistoa ja vielä selvemmin sen täydennyskoulutuskeskusta.

Historiikin merkitys ehkä myös korostuu, kun täydennyskoulutuskeskusten rahoitus ja asema tulevat uuden harkinnan alle. On esitetty mahdollisuutta siirtää osa kandidaattitutkinnoista täydennyskoulutuskeskuksiin ja/tai antaa niille tutkintotodistuksen myöntöoikeus. Miten tämä vaikuttaa täydennyskoulutuskeskusten ja yliopistojen väliseen työnjakoon ja yhteistyöhön?

Avoimen väylästä on myös tullut todellinen väylä yliopisto-opintoihin. Kansainvälisyys lisääntyy ja tämä täytyy ottaa huomioon myös täydennyskoulutuskeskusten tulevaa toimintaa suunniteltaessa. Ehkä tulevaisuutta ovat kansainväliset opintosuoritukset ja avoimet yliopisto-opinnot?

Suosittelen teosta jokaisen täydennyskoulutuskeskusten ja yliopistolaitoksen lähihistoriasta kiinnostuneen tutkittavaksi ja pohdittavaksi.